

Іван Глова

КОМПЕТЕНЦІЇ І СФЕРА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА У ФОРМАЦІЇ КАНДИДАТІВ ДО СВЯЩЕНСТВА

Представлено компетенції та сфери відповідальності психолога у семінарійній формації на основі документа «Дар покликання до священства» за дослідженнями і досвідом іноземних психологів. Внесок психології цінний як для провідників формації, так і для семінаристів у двох аспектах: в оцінці кандидата щодо його психологічного здоров'я та у психотерапевтичному супроводі кандидата для досягнення його зрілості. Однак сфера компетенції психолога не дозволяє йому визначати придатність кандидатів для священства.

Ключові слова: формація, психолог, семінарія, покликання, кандидат, вихователь.

Вступ

Документ II Ватиканського собору «*Optatam totius*» про священничу формацію так окреслює загальні вимоги для тих, хто хоче стати священником:

З чуйною турботою, відповідно до віку та рівня розвитку кожного з кандидатів, треба перевіряти правильність їхніх намірів та свободу волі, духовні, моральні й інтелектуальні здібності, відповідальне фізичне та психічне здоров'я; треба подумати і про можливі спадкові схильності. Слід також брати до уваги спроможність кандидатів до виконання священних обов'язків і до здійснення пастирських завдань¹.

Ряд вимог, які Церква ставить перед кандидатами до священства, є серйозним викликом для тих, хто відповідальний за формацію. Окрім

---

¹ *Optatam totius* §6; див: Декрет про священниче виховання // *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. Коментарі* / перекл. з лат. Український Католицький Університет. Львів: Свічадо 2014, с. 185.

очікувань, у кожному з документів є свого роду «запитник», щоб дізнатись думку мирян щодо основних характеристик майбутнього душпастиря. Саме тому Церква якнайкраще дбає, аби дуже відповідально підходити до розпізнання покликання та розвитку особистих якостей, необхідних у священничому житті. У даному питанні щораз активніше йде мова про залучення до формаційного процесу психолога, про що неодноразово говорилося у церковних документах та під час наукових конференцій і семінарів. Досвід показує, що це реальна необхідність. Тому ця стаття має на меті висвітлити компетенції та сфери відповідальності психолога на основі документа Конгрегації у справах духовенства «Дар покликання до священства» – «Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis»², від 8 грудня 2016 року, Апостольського послання Івана Павла II «Pastores dabo vobis»³ (15 березня 1992 року) та Апостольського листа Бенедикта XVI *Motu Proprio* «Ministrorum institutio»⁴ (16 січня 2013 року), побіжно будуть згадані інші документи Католицької Церкви, в тому числі інструкції та поради.

Сфера психології у священничій формації

Другий Ватиканський собор відзначив вагомий вплив психології та педагогіки на розпізнання та вдосконалення священничого покликання. У Пастирській конституції про Церкву у сучасному світі «Gaudium et Spes» читаємо:

Розвиток біологічних, психологічних і соціальних наук не тільки допомагає людині краще пізнати саму себе, але й дає їй можливість прямо впливати на життя суспільства». Як результат, Собор постановив: «У душпастирюванні слід достатньою мірою приймати і використовувати не тільки богословські засади, але теж здобутки цивільних наук, зокрема психології та соціології, щоб і віруючі доходили до чистішого і більш зрілого життя у вірі»⁵.

29 червня 2008 року Конгрегація католицької освіти видала документ «Поради стосовно використання психології під час формації кандидатів

² Congregazione per il clero. *Il dono della vocazione presbiterale. Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* [«Дар покликання до священства»] (8 грудня 2016), (далі – *Il dono della vocazione presbiterale*). Тут і далі, якщо інше не зазначено, переклад автора.

³ Giovanni Paolo II. *Esortazione apostolica post-sinodale di Sua Santità all'episcopato, al clero e ai fedeli circa la formazione dei sacerdoti nelle circostanze attuali Pastores Dabo Vobis* (15 березня 1992).

⁴ Benedetto XVI. *Lettera Apostolica in forma di Motu Proprio "Ministrorum Instituti"*. Roma: Libreria Editrice Vaticana 2013.

⁵ *Gaudium et spes* §5; див.: Душпастирська конституція про Церкву в сучасному світі // *Документи Другого Ватиканського Собору*, с. 337.

до священства»⁶. Він присвячений питанню використання компетентних знань із психології у процесі формації кандидатів до священства. Цей документ є результатом багаторічної дискусії про оцінювання психологічного стану кандидата, який бажає вступити до семінарії⁷.

Важливу роль у праці над документом відіграла зміна соціально-культурної ситуації, яка впливала на розвиток особистості кандидатів до священства. Документ звертає увагу на те, що кандидати виходять із середовищ, де панує споживацьке мислення, нестабільність у сім'ях та у відносинах із ближніми, моральний релятивізм, викривлене бачення людської сексуальності, невизначеність вибору і систематичне нерозуміння цінностей, особливо в засобах масової інформації (ЗМІ)⁸. В українському суспільстві відповідальні за формування кандидатів до священства зауважують, що збільшується частка кандидатів, які походять із неблагополучних сімей; із сімей, де переважно батько має залежність від алкоголю, а також сімей, які перебувають на межі бідності, узалежнених від Інтернету, є серед кандидатів і незрілі особистості. Про те ж згадує у ширшому світовому контексті Карл Роджерс (Carl Rogers), який спостерігає, що кандидати до священства мають дуже багато особистих проблем, часто самотійно переживають внутрішні конфлікти, намагаючись не виявляти певних хиб під час формації⁹. Слід зауважити, що із 40 кандидатів, які вступили до Львівської духовної семінарії Святого Духа УГКЦ у 2017 році, десять походять із сімей, де батьки розлучені, і це спонукає по-особливому підходити до побудови спільнотного життя серед кандидатів.

За формаційний процес, особливо за відповідну компетентність наставників, за розпізнання покликання і допущення кандидатів до свячень відповідає насамперед єпископ, який дбає про уділення свячень, або ж повірена ним особа відповідно до чинного законодавства¹⁰. Окрім того, у формаційному процесі беруть участь особи, які безпосередньо не відповідають за формування, хоч і здобули певні навички оцінки якостей кандидата, і ці якості доповнюють загальне бачення його особи у світлі християнського покликання.

⁶ Congregazione per l'educazione cattolica. *Orientamenti per l'utilizzo delle competenze psicologiche nell'ammissione e nella formazione dei candidati al sacerdozio* [«Поради стосовно використання психології під час формації кандидатів до священства»], (29 червня 2008), § 6 (далі – *Orientamenti per l'utilizzo delle competenze psicologiche*).

⁷ L. Melocchi, B. Maggi. *Formazione: analisi dei bisogni e verifica dei risultati // Sviluppo e Organizzazione* 27 (1975) 47-69, с. 63.

⁸ *Orientamenti per l'utilizzo delle competenze psicologiche*, § 5.

⁹ C. R. Rogers. «Formation for Priesthood» // *Professione formazione* 42 (2015) 45–52, с. 49.

¹⁰ B. McGregor. *The Formation Journey of the Priest; Exploring Pastores Dabo Vobis*. Dublin: Columba Press 1994, с. 68.

До них належать також фахові психологи, чий досвід можна використати для оцінки стану психічного здоров'я кандидата до свячень¹¹. Документ «Дар покликання до священства» підкреслює, що «семінаристи не повинні сприймати присутність фахових психологів як “нав'язування”, а як цінну кваліфіковану допомогу в їхніх можливих потребах»¹². Варто зазначити, що документ чітко розмежує компетенцію та відповідальність, оскільки кожен фахівець повинен обмежувати свої дії власною сферою, а це означає, що психолог не може оцінити придатність семінаристів до священства¹³.

Психологічна підтримка у формаційному процесі

Документ «Дар покликання до священства», як і «Поради стосовно використання психології під час формації кандидатів до священства», вказує на два моменти, коли вихователі користуються підтримкою фахівців у галузі психології: розпізнавання особи на початку формаційного шляху та допомога в подальшій формації. Окрім того, вищезгадані документи висвітлюють переваги присутності психологічного супроводу: оцінка особистості, відгук про психічне здоров'я на початку семінарійної формації, подолання психологічних проблем та перспектива надання допомоги для досягнення зрілості під час терапевтичного супроводу¹⁴.

На початку підготовки до священства психолог може допомогти особам, що відповідають за розпізнавання покликання, через:

- опис особистості кандидата, його здібностей, можливостей;
- оцінку характеру та інтенсивності можливих психологічних травм;
- визначення ступеня можливої дисимуляції (применшення чи заперечення власних слабкостей та слабких сторін) та симуляції (перебільшення, підкреслення пережитих труднощів);
- консультації щодо психологічних проблем, які ускладнюють розвиток покликання (надмірна емоційна залежність, неадекватна агресивна поведінка, небажання виконувати свої обов'язки (лінивість), інертність у нав'язуванні дружніх відносин між людьми, недовіра, труднощі у співпраці з авторитетами, порушення чи невизначеність сексуальної орієнтації);
- оцінку рівня поточних психічних розладів;

¹¹ Congregazione per il clero, *Il dono della vocazione presbiterale. Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* [«Дар покликання до священства»] (8 грудня 2016), § 128 (далі – *Il dono della vocazione presbiterale*).

¹² L. Melocchi, B. Maggi. *Formazione: analisi dei bisogni e verifica dei risultati*, с. 64-66.

¹³ *Il dono della vocazione presbiterale*, § 146.

¹⁴ Там само, § 147.

- вказівку на потребу терапії перед початком формації кандидата до священства;
- оцінку здатності дотримування целібату (також сексуальна орієнтація)¹⁵.

Пізнання особистості кандидата впливає на виховання кандидата та розвиток його покликання. Тому варто зазначити, що місія психолога під час семінарійної формації не передбачає чітких вимог щодо виключення студентів із формаційного процесу, а радше несе в собі благородні цілі (супровід і допомогу). «Психологічна консультація не може бути єдиним критерієм, який визначає, чи кандидат гідний навчатись у семінарії або у будь-якому іншому релігійному закладі»¹⁶.

Рінальдо Паганеллі, опираючись на концепцію Хуана Мартіна Веласко, вказує на чотири типи труднощів, які можуть виникнути під час розпізнання покликання:

- 1) духовні сумніви щодо віри та моралі;
- 2) труднощі, що випливають із психологічних засад розвитку;
- 3) підсвідомі протиріччя щодо покликання¹⁷, які не є патологічними, але мають ознаки невірноваженості;
- 4) патологічні проблеми.

Автор вважає, що психолог уже на етапі розпізнання покликання може допомогти визначити рівень проблем та викликів кандидата (від найглибших духовних сумнівів до глибоких патологічних проблем) і допомогти йому (кандидату) вирішити їх. У випадках психопатологічних проблем це доцільно зробити ще до вступу на священничу формацію¹⁸. Поль Пупар¹⁹ вказує, що одним із завдань психології є визначення потенціалу розвитку як одного із критеріїв психічного здоров'я²⁰.

¹⁵ Giovanni Paolo II. Esortazione apostolica post-sinodale di Sua Santità all'episcopato, al clero e ai fedeli circa la formazione dei sacerdoti nelle circostanze attuali *Pastores Dabo Vobis* (15 березня 1992), § 29.

¹⁶ J. M. Velasco. *Non credenza ed evangelizzazione. Dalla testimonianza al dialogo*. Assisi: Cittadella 1990, с. 68.

¹⁷ Термін «протиріччя щодо покликання» зазначений у концепції Хуана Мартіна Веласко, який розглядає тематику «покликання» у психодинамічній перспективі. «Протиріччя щодо покликання» означає певну несумісність між підсвідомими потребами та цінностями й ставленнями.

¹⁸ J. T. Fraser. *Il tempo: una presenza sconosciuta*. Milano: Feltrinelli 1993, с. 17-22.

¹⁹ Поль Пупар (Paul Joseph Jean Poupard) – французький кардинал, який очолював Папську Раду у справах культури, а згодом – Папську комісію у справах міжрелігійного діалогу. У 1972–1980 рр. був ректором Католицького інституту у Парижі, автор багатьох публікацій про вплив сучасної культури на виховання кандидатів до священства.

²⁰ P. Poupard. *Condividere la nostra esperienza di Dio*, Roma: Città Nuova 1995, с. 43-45.

«Дар покликання до священства» наводить найбільш поширені проблеми у сфері психічного здоров'я, які можуть применшити здатність оцінюючої проникливості кандидатом та ускладнити виконання завдань, пов'язаних із священним покликанням та служінням: шизофренія, параноя, біполярний розлад, порушення сексуальної сфери. У документі вказується, що не варто приймати до семінарій осіб із психічними патологіями, чи то явно вираженими, чи прихованими²¹. Поль Пупар пропонує такі критерії відбору, що визначають перешкоди на шляху до досягнення покликання: відсутність психічного здоров'я, надмірна та/чи неупорядкована чутливість, гомосексуальна орієнтація²².

Щодо осіб із тенденціями до гомосексуалізму Конгрегація у справах духовенства повторює позицію Конгрегації католицької освіти, викладену в «Інструкціях щодо критеріїв розпізнавання покликання в осіб із гомосексуальними тенденціями, які подають заявку на прийом до семінарії та прийняття свячень» від 4 листопада 2004 року:

Церква, глибоко поважаючи осіб, яких стосується дана проблема, не може приймати до семінарії ані допускати до свячень осіб, які практикують гомосексуалізм, демонструючи глибоко вкорінені гомосексуальні тенденції або підтримують так звану гей-культуру. Фактично, такі особи опиняються в ситуації, яка серйозно перешкоджає їм мати правильні стосунки з чоловіками та жінками. У ніякому разі не можна не враховувати негативних наслідків, що можуть виникнути в осіб із глибоко вкоріненими гомосексуальними тенденціями. [...] В іншому випадку слід трактувати гомосексуальні тенденції, які є лише вираженням тимчасової проблеми, як процес дозрівання, який ще незавершений. Тим не менше, такі тенденції повинні бути чітко подолані, принаймні, за три роки перед дияконськими свяченнями.²³

Виникає питання, чи може психолог відповісти цим очікуванням, особливо коли йдеться про майбутнє служіння кандидата. Переважна більшість питань, порушених у «Порадах стосовно використання психології під час формації кандидатів до священства», знаходяться в межах професійної психологічної діагностики. Немає психологічних тестів, які чітко визначають сексуальну орієнтацію респондента-кандидата, або, якщо бути точнішим, вони не показують, що він приховує під гомосексуальною орієнтацією. Фаховий психолог вміє вказати на труднощі, що виникають у сексуальній

²¹ *Il dono della vocazione presbiterale*, § 191.

²² P. Poupard. *Condividere la nostra esperienza di Dio*, с. 47.

²³ Congregazione per l'educazione cattolica. *Istruzione circa i criteri di discernimento vocazionale riguardo alle persone con tendenze omosessuali in vista della loro ammissione al Seminario e agli Ordini sacri*, § 2-3 // www.vatican.va (далі – *Istruzione*).

сфері, але без співпраці кандидата у діагностичному процесі (який, як правило, відбувається під час розгляду кандидатів), надзвичайно важко зробити правдоподібне заключення.

«Інструкція щодо критеріїв розпізнавання покликання» стверджує:

Це було б зовсім нечесно, коли б кандидат приховував свій гомосексуалізм, а ще, незважаючи ні на що, ще б мав сміливість стремити до священних свячень. Така нещира позиція не відповідає духу правди, вірності та щирості, які повинні характеризувати особу того, хто вважає, що є покликаний до служіння Христу і Його Церкві у священстві²⁴.

Створення відкритих відносин, «атмосфери взаємоповаги та відкритості серця»²⁵ під час вибіркової психологічної діагностики – дуже важке завдання, а у випадку, коли кандидати відчувають певний дискомфорт від процедури психологічного обстеження, це завдання майже недосяжне. «Дар покликання до священства» підкреслює, що «важливо, аби кожен семінарист поділився досвідом власного життя, моментами із життя дитинства та підліткового віку, впливу сім'ї та родичів на нього, його здатністю або відсутністю встановлення зрілих і збалансованих міжособових відносин, а також вмінням позитивного пережиття важких життєвих моментів»²⁶. Така позиція кандидата була би більш прийнятною щодо вихователів, аніж до психолога під час одноразової зустрічі з ним.

Анна Ді Фабіо дослідила, що у 83 % ставлення кандидата до досліджень можна описати як дисимуляцію, тобто прояв надмірного відчуття загрози, і результати тесту й опитувань дають радше бажаний, а не реальний образ кандидата, тобто кандидат «грає у театр»²⁷.

Подібна складність стосується й діагностики розвиненої у кандидаті психопатології. Використовуючи значний список тестів та насичених психологічних опитувань, можна визначити актуальний психічний стан, тенденції та схильності, пережиті конфлікти, напруженість, але неможливо передбачити чи виключити можливість появи у майбутньому якогось розладу (наприклад, тривожний розлад) або психічних захворювань (наприклад, шизофренії). Такі очікування від психології надмірні, і в дійсності вони повинні бути реалізовані вихователем²⁸.

²⁴ *Istruzione*, § 3.

²⁵ *Orientamenti per l'utilizzo delle competenze psicologiche*, § 6.

²⁶ Там само, § 7.

²⁷ A. Di Fabio. *Bilancio di competenze e orientamento formativo*. Firenze: Giunti 2002, с. 46-49.

²⁸ A. Antonietti. *Psicologia dell'apprendimento: processi, strategie e ambienti cognitive*. Brescia: La Scuola 1998, с. 83.

Вплив психолога під час формаційних етапів

У подальших етапах формаційного процесу скерування кандидата до фахівця-психолога може виникнути з двох причин: 1) для повторної діагностики психологічного стану, «коли вихователі бачать у тому необхідність»²⁹, 2) на психологічну консультацію чи психотерапію. «Поради стосовно використання психології під час формації кандидатів до священства» підкреслюють доцільність використання психологічного супроводу, зокрема під час:

- виникнення кризи покликання;
- підтримки кандидата в утвердженні моральних чеснот;
- пізнання кандидатом власної ідентичності;
- співпраці у подоланні викривленого сприйняття реальності кандидатом під час семінарійної формації³⁰.

Новим аспектом психологічної допомоги, на який звертає увагу «Дар покликання до священства», є небезпека узалежнення від цифрових технологій³¹. Документ розглядає ці технології як місце «нових можливостей з точки зору міжособистісних відносин, зустрічі з іншими, суперечки з рідними, свідчення віри»³², а також подає рекомендації належних запобіжних заходів проти загроз.

Професор К'яра Палацціні³³ особливо наголошує, що іноді результати психологічних опитувань більше відомі вихователям, ніж самим респондентам-семінаристам. Психолог, який проводить опитування, у жодному разі не повинен поширювати інформацію щодо цих опитувань у більшому обсязі, якщо на це не буде виразної згоди респондента. Ці норми врегульовані в етичних кодексах товариств, до яких належить психолог, про що неодноразово йшлося під час засідань різного роду психологічних асоціацій³⁴.

²⁹ *Il dono della vocazione presbiterale*, §193.

³⁰ *Orientamenti per l'utilizzo delle competenze psicologiche nell'ammissione e nella formazione dei candidati al sacerdozio*, §5.

³¹ *Il dono della vocazione presbiterale*, §99.

³² Benedetto XVI. *Lettera Apostolica in forma di Motu Proprio "Ministorum Institutio"*. Roma: Libreria Editrice Vaticana 2013, §6.

³³ К'яра Палацціні (Chiara Palazzini) – педагог, спеціалізується на соціально-психолого-педагогічному консультуванні; викладач Папського Латеранського університету; співпрацює з установами, реабілітаційними центрами та асоціаціями, включаючи дитячу лікарню Bambino Gesù (м. Рим, Італія), Папську Раду у справах культури, Вікаріат Риму, спільноту Агаре. Вона є автором та редактором публікацій та статей, серед яких: «Соціальні труднощі та екзистенціальні передмістя» (2015), «Публікації: вирішення та опрацювання помилок і критичних подій» (2014), «Відносини, які лікують» (2013), «Для гарного життя: теологія і гуманітарні науки в діалозі» (2011), «Попри небезпеки, вчитись знову» (2011).

³⁴ F. Bochicchio. *I formatori: l'educatore. Competenze, tecniche e strumenti per la formazione degli adulti*. Torino: Stampa AGIT Beinasco 2004, с. 39-43.

Ще одне питання, про яке варто ретельно подбати (теж згадується у документі) – це безпечне збереження (архівування) результатів психологічних опитувань, однак детальні норми щодо цього мали би розробити єпископські конференції та Синоди єпископів відповідно до чинного місцевого цивільного законодавства³⁵.

На особливу увагу заслуговують випадки психологічної допомоги та психотерапії, в яких бере участь кандидат. Вихователі повинні усвідомлювати, що психотерапія вимагає індивідуального підходу, повної свободи та обміркування. Тому не можна втручатися в курс терапії, вимагати від психотерапевта звіту чи пропозицій, впливати на тривалість та методи лікування. Наявність додаткових процесів під час психотерапії може обмежити її ефективність, тому варто запровадити практику, щоби проведення психотерапії відбувалось або перед вступом до семінарії, або поза межами формаційного процесу³⁶.

Висновок

Це представлення не заторкує питання використання психологічних опитувань, а радше стосується того, як ці опитування можуть допомогти під час формаційного процесу. Поки що в Україні немає чітких критеріїв їх використання, рівно ж як і критеріїв присутності психолога у вихованні майбутніх душпастирів, проте слід зазначити, що психолог перед вступом кандидатів до семінарій проводить оцінювання психологічного стану майбутнього семінариста, адже «необхідним є впровадження більш активної та динамічної педагогіки, відкритої на реалії життя і чутливої на процеси розвитку людини, які сьогодні щораз більше здиференційовані й ускладнені»³⁷.

Важливі дослідження, що узагальнюють семінарійний формаційний процес, були сформульовані Франко Бочіккіо³⁸, який чітко виділив основні напрямки виховання семінаристів й особливу увагу приділив обов'язку супроводу всіх кандидатів під час навчання у семінарії. На його думку, кожному супроводу має передувати відповідне пояснення його мети та курсу.

³⁵ *Il dono della vocazione presbiterale*, § 196.

³⁶ A. Visalberghi. *Pedagogia e scienze dell'educazione*. Milano: Mondadori 1980, с. 49-52.

³⁷ Львівська Богословська Академія. *Вказівки по підготовці вихователів для семінарії*. Львів: Свічадо 1999, с. 9.

³⁸ Франко Бочіккіо (Franco Bochicchio) – професор дидактики та спеціальної педагогіки на кафедрі історії, суспільства та гуманітарних наук Університету Саленто. З 1994 р. є директором Асоціації університетів з питань освіти (COINFO) у Туринському університеті. Член численних наукових товариств, радник Папських університетів з питань освіти та виховання.

Респондент повинен надати вихователям письмову згоду на проходження опитування та бути в курсі усіх результатів. Вихователі, з якими психолог ділиться результатами опитувань, повинні миттєво реагувати на контрольні результати, оскільки будь-яке зволікання може привести до згубних наслідків у формаційному процесі окремого кандидата, а також позначиться на формаційному процесі інших кандидатів.

Неприпустимо для вихователів покликатись на думку психолога для виправдання свого рішення у складних ситуаціях. Психолог не оцінює покликання, а лише психологічні передумови, що визначають розпізнання та вдосконалення покликання у процесі семінарійної формації. У своїх висновках він, як і кожна людина, може помилятися, як зрештою може помилятися ректор, префект, духівник чи викладач. Навіть найточніші психологічні та наукові методи не можуть відчитати дару благодаті, тобто покликання.

Ivan Hlova

**PSYCHOLOGIST'S COMPETENCES AND AREA OF RESPONSIBILITY
IN THE FORMATION OF CANDIDATES TO PRIESTHOOD**

The author presents competences and the area of responsibility of a psychologist in the formation in a seminary, based on the principles of Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis "The Gift of Priestly Vocation" and the scientific research and experience of foreign psychologists. The contribution of psychology is valuable for both tutors and seminarians in the formation process in two areas: in the assessment of a candidate, concerning his psychological health and in the psychotherapeutic accompaniment, in order to assist candidate in obtaining personal maturity. However, the psychologist's expertise does not allow him to make any sort of decision on the suitability of seminarians for the priesthood.

Keywords: formation, psychologist, seminary, vocation, candidate, tutor.